

## Spis treści

Wstęp .....	5
Jacek Adamek, <i>Rachunkowość a ideologia na przykładzie chińskiego modelu księgowości wzrostów i spadków</i> .....	7
Halina Buk, <i>Dyskusyjność wartości informacyjnej zestawienia zmian w kapitale własnym</i> .....	17
Jerzy Gierusz, Joanna Gawrońska, <i>Ewolucja pojęcia wyniku finansowego a pomiar jego jakości</i> .....	29
Konrad Grabiński, <i>Sprawozdanie z zysku całkowitego a bieżący zysk operacyjny – użyteczność decyzyjna w świetle badań naukowych</i> .....	47
Przemysław Kabalski, <i>Konwergencja rachunkowości finansowej i zarządczej pod wpływem Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej</i> .....	57
Katarzyna Kobiela-Pionnier, <i>Sprawozdawczość zintegrowana: koncepcja raportowania osiągnięć przedsiębiorstwa na miarę XXI wieku</i> .....	75
Katarzyna Koleśnik, Sylwia Silska-Gembka, <i>Aspekty kulturowe rachunkowości – analiza krajowej literatury</i> .....	87
Joanna Krasodomska, <i>Zintegrowana sprawozdawczość spółek w 2020 roku</i> ..	101
Monika Król-Stępień, <i>Ocena przydatności Krajowych i Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej w badaniu systemów informacyjnych rachunkowości</i> .....	111
Marek Masztalerz, <i>O standardach rachunkowości. Zasady czy reguły</i> .....	123
Jan Michalak, <i>Model biznesowy i jego wpływ na odwzorowanie sytuacji finansowej jednostki w systemie rachunkowości</i> .....	133
Przemysław Mućko, <i>Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego</i> .....	143
Bożena Nadolna, <i>Paradygmaty badawcze nauk społecznych a triangulacja metod badawczych w rachunkowości zarządczej</i> .....	153
Kazimierz Sawicki, <i>Wybrane problemy działania komitetu audytu w jednostkach zainteresowania publicznego</i> .....	165
Irena Sobańska, <i>Jedność systemu rachunkowości</i> .....	179

Elżbieta Izabela Szczepankiewicz, <i>Management Commentary jako nowe źródło informacji o działalności jednostki gospodarczej</i> .....	191
Walińska Ewa, Gad Jacek, <i>Odpowiedzialność rad nadzorczych za sprawozdania finansowe – doświadczenia polskich spółek publicznych</i> .....	205
<b>Biogramy polskich myślicieli rachunkowości</b>	
Sławomir Sojak, <i>Feliks Antoni Barciński</i> .....	217
<b>Informacja dla autorów</b> .....	225
<b>Instructions for authors</b> .....	231

## **Rachunkowość a ideologia na przykładzie chińskiego modelu księgowości wzrostów i spadków**

*Jacek Adamek*

### **Streszczenie**

Rachunkowość jako produkt środowiska, w którym przychodzi jej realizować swoje zadania podlega oddziaływaniu wielu czynników. Wśród ich zbioru pojawia się także determinanta ideologiczno-polityczna, odbijająca swoje piętno na celach i sposobie funkcjonowania systemu pomiaru i ujawnień rachunkowych. Dobitym przykładem relacji nawiązywanych pomiędzy rachunkowością a ideologią polityczną jest Kraj Środka. Historyczna ewolucja chińskiej rachunkowości, a w niej jej podsystemu ewidencyjnego dowodzi, że od 1949 r. podporządkowują się one w sposób bezpośredni poglądom, przekonaniom i zasadom pozostającym w zgodzie z chińskimi mutacjami ideologii socjalizmu i komunizmu. Mając na uwadze powyższe, określono cel artykułu, którym jest próba prezentacji związków zachodzących pomiędzy rachunkowością a ideologią na przykładzie charakterystyki chińskiego modelu tzw. księgowości wzrostów i spadków.

### **Summary**

#### **Accounting and ideology – Chinese increase-decrease bookkeeping model**

Accounting, as the product of an environment in which it is supposed to carry out its tasks, is subject to numerous factors. Among them there also occurs an ideological-political determinant which influences the objectives and the way of measurement systems and accounting disclosures functioning. China represents the clear example of relations between accounting and political ideology. Historical evolution of accounting in the Middle Kingdom, as well as its registration subsystem, proves that since 1949 it has been directly subject to ideas, beliefs and principles in line with Chinese mutations of socialist and communist ideology. Having the above in mind the objective of the paper was specified as the attempt to present relations occurring between accounting and ideology based on Chinese model characteristics, the so called increase-decrease bookkeeping.

# Dyskusyjność wartości informacyjnej zestawienia zmian w kapitale własnym

*Halina Buk*

## **Streszczenie**

Zakres ujawnień w sprawozdaniu finansowym o poziomie i tytułach zmian pozycji kapitału własnego zależy w dużej mierze od subiektywnej polityki rachunkowości jednostki. Poszerzenie informacji prezentowanych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jest słuszne, mając na względzie istotę założeń koncepcyjnych kapitału i mierzenia dochodów. Powyższe sprawiło, że użyteczność zestawienia zmian w kapitale własnym wyraźnie zmalała. Ponadto sprawozdanie to prezentuje zbyt syntetyczne informacje o grupach kapitału własnego, które to informacje są ujawniane w innych sprawozdaniach finansowych. Na przykładzie PKN Orlen SA udowodniono, że jednostki stosują bardzo subiektywną politykę w ujawnianiu bardziej szczegółowych informacji.

## **Summary**

### **The usefulness of the statement of changes in equity**

The scope of information presented in the financial statement about the value and title of changes for each component of equity depends on the subjective accounting policy of an entity. The expansion of information presented in the statement of comprehensive income from 2010 was the right decision, especially from the perspective of the concept of capital and income measurement. But this solution has resulted in decreased usefulness of the statement of changes in equity. Moreover, this statement presents information about groups of equity in a too synthetic way, and this information is included in other financial statements. Using PKN Orlen SA as an example, the author has demonstrated that entities use very subjective policy regarding disclosure of detailed information about equity.

# Ewolucja pojęcia wyniku finansowego a pomiar jego jakości

*Jerzy Gierusz, Joanna Gawrońska*

## **Streszczenie**

W ostatnich dziesięcioleciach obserwujemy zmiany w koncepcji definiowania i pomiaru wyniku finansowego. W ujęciu tradycyjnym, wynik finansowy był ustalany na poziomie operacyjnym, a jego wyznaczeniu towarzyszyło podejście transakcyjne, przy wykorzystaniu kosztu historycznego jako podstawy wyceny aktywów i zobowiązań. Obecnie, wraz z rozwojem teorii zarządzania wartością przedsiębiorstwa, wynik całościowy wyznacza zmianę kapitału własnego zaistniałą w wyniku transakcji / zdarzeń dokonywanych z podmiotami innymi niż właściciele. Oznacza to przejście na tzw. koncepcję działalności przedsiębiorstwa, przy szerokim zastosowaniu wycen w wartości godziwej. W efekcie rośnie w wyniku finansowym udział części memoriałowej, a zwłaszcza elementów obejmujących przeszacowania. Niestety, obowiązująca formuła sprawozdania finansowego nie uwzględnia opisywanych procesów, akcentując przede wszystkim podejście zarządcze w ujmowaniu kosztów i przychodów. W celu wzbogacenia wartości użytkowych informacji o zysku / stracie, obok kwoty wyniku finansowego należy także raportować informacje o jego jakości, opisywanej przez takie parametry, jak płynność, realność, stabilność i decyzyjność. Pozwoli to aktualnym i potencjalnym inwestorom uzyskać wiedzę o zdolności jednostki do zamiany wyniku memoriałowego na przepływy pieniężne oraz o jego stabilności, tj. możliwości realizacji na zbliżonym poziomie w kolejnych okresach sprawozdawczych.

## **Summary**

### **Evolution of the concept of income and its measurement**

In the last decades there has been a change in the approach to defining and measuring accounting profit. Under the traditional concept it was calculated on operating level and derived from individual transactions using historical cost as the basis for assets and liabilities valuation. Today, based on the development of value management theory, total comprehensive income determines changes to equity resulting from transactions other than those with the owners of an entity. This is defined as transition to the entity's operations concept which frequently involves the use of fair value. Consequently, the role of accruals approach becomes more significant, especially revaluation of balance sheet items. Unfortunately, this fails to include the described processes and puts emphasis on management accounting approach to incomes and expenses. In order to improve relevance of information about profit, entities should not only report a figure itself but should also disclose details regarding its quality defined by liquidity, stability, controllability and reliability. This would allow current and future investors to get better insight into ability of an entity to convert paper profit into cash flows and forecast if a business can generate similar benefits in the periods to come.

## **Sprawozdanie z zysku całkowitego a bieżący zysk operacyjny – użyteczność decyzyjna w świetle badań naukowych**

*Konrad Grabiński*

### **Streszczenie**

Artykuł przedstawia teoretyczne podstawy i przyczyny wprowadzenia sprawozdania z całkowitych dochodów. Przedstawione zostały podstawowe elementy debaty pomiędzy zwolennikami koncepcji zysku całkowitego w opozycji do zwolenników koncepcji bieżącego zysku operacyjnego na tle wprowadzania koncepcji zysku całkowitego w najważniejszych normach rachunkowości finansowej na świecie. Następnie przedstawiono wybrane badania naukowe, w których uwaga badawcza była skupiona na użyteczności wyniku liczonego według koncepcji zysku całkowitego oraz bieżącego zysku operacyjnego. Badania były prowadzone m.in. z perspektywy powiązania wyniku ze stopą zwrotu z akcji, ceną akcji (kapitalizacją rynkową spółki) i wartością predykcyjną wyniku oraz z perspektywy użyteczności przy zawieraniu kontraktów menedżerskich. Zestawienie wyników badań nie daje jednoznacznych rezultatów co do tego, czy bardziej istotny jest wynik, czy też suma całkowitych dochodów.

### **Summary**

#### **Comprehensive income vs. current operating income – decision usefulness in the light of research findings**

The article presents theoretical foundations of comprehensive income concept as well as forces driving implementation of all inclusive income concept in US, UK, Canadian and IFRS financial reporting system. The most important arguments in debate on comprehensive income concept and current operating income concept were presented. The main aim of the article is to compare decision usefulness of net income vs. comprehensive income on the basis of performed research studies. The main focus of these studies was income in respect to stock return, share price (market capitalization), prediction value and executive compensation. The summary of the results does not provide a clear picture or conclusive evidence about which income (all inclusive or current operating) is more important from the perspective of decision usefulness.

# Konwergencja rachunkowości finansowej i zarządczej pod wpływem Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

*Przemysław Kabalski*

## **Streszczenie**

Artykuł przedstawia wyniki najważniejszych i najobszerniejszych badań poświęconych konwergencji rachunkowości, przeprowadzonych przez badaczy europejskich, a także wyniki własnego badania ankietowego przeprowadzonego wśród polskich spółek giełdowych. Opracowanie ma na celu rozróżnienie typów konwergencji rachunkowości, rozpoznanie, czy ten proces ma (miał) miejsce w polskich spółkach stosujących MSSF oraz określenie, z którą formą konwergencji mamy do czynienia w naszym kraju.

## **Summary**

### **Convergence of financial and management accounting under IFRS**

The article presents the results of main European researches on accounting convergence as well as the author's questionnaire research among Polish companies listed on Warsaw Stock Exchange. The aim of the paper is to identify different types of convergence, to examine whether this process has been taking place in Poland, and to determine its nature.

# Sprawozdawczość zintegrowana: koncepcja raportowania osiągnięć przedsiębiorstwa na miarę XXI wieku

*Katarzyna Kobiela-Pionnier*

## **Streszczenie**

Zintegrowany raport łączy w sobie istotne informacje na temat strategii, zarządzania, efektywności i perspektyw organizacji tak, by odzwierciedlić ekonomiczny, społeczny i środowiskowy kontekst jej funkcjonowania. Sprawozdanie ma przedstawić jasno i zwięźle sposób, w jaki przedsiębiorstwo jest zarządzane i jak tworzy wartość. Celem artykułu jest uchwycenie koncepcji zintegrowanego raportowania i jej analiza na bazie przeglądu dostępnej literatury, jak również próba wypromowania wizji zintegrowanej, narracyjnej sprawozdawczości przedsiębiorstwa. Raport zintegrowany oferuje bowiem możliwość skupienia sprawozdawczości biznesowej wokół zagadnień strategii i tworzenia wartości oraz pozwala na prezentację sposobu wykorzystania kapitału czy też zakresu dokonywania w firmie potencjalnych inwestycji. W efekcie sprawozdanie zintegrowane, wzmacnione poparciem ze strony Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, wydaje się być kolejnym krokiem na drodze dalszego rozwoju sprawozdawczości korporacyjnej.

## **Summary**

### **Integrated reporting: the concept of reporting business performance for the needs of 21st century**

Integrated reporting brings together material information about an organization's strategy, governance, performance and prospects in a way that reflects the commercial, social and environmental context within which it operates. It provides a clear and concise representation of how an organization demonstrates stewardship and how it creates and sustains value. This article captures and analyses the concept of integrated reporting through literature review and focuses on efforts to promote the vision

of a narrative integrated report. Integrated reporting offers the opportunity to centre business reporting on strategy and value creation, to demonstrate how the business uses capital and the extent to which they should continue to be invested in the business. In fact, integrated reporting, enhanced by IASB support, appears to be the next step in the corporate reporting journey.

## **Aspekty kulturowe rachunkowości – analiza krajowej literatury**

*Katarzyna Koleśnik, Sylwia Silska-Gembka*

### **Streszczenie**

Intencją niniejszego artykułu jest próba ustalenia, na ile zagadnienie kulturowego kontekstu rachunkowości jest obecne w polskim piśmiennictwie. W tym celu przeprowadzono analizę opracowań z dziedziny rachunkowości opublikowanych w latach 1989–2011. Przeprowadzony przez autorki artykułu przegląd krajowej literatury wskazuje, że tematyka wpływu kultury na rachunkowość jest przedstawiana jedynie w ujęciu teoretycznym – głównie z punktu widzenia teorii wymiarów kulturowych G. Hofstede’a oraz modelu subkultury rachunkowości S.J. Graya bądź też przy okazji omawiania źródeł różnic między systemami rachunkowości i jej harmonizacji.

### **Summary**

#### **The cultural aspects of accounting – a review of Polish literature**

The purpose of this article is to examine whether the cultural context of accounting is a subject of interest in Polish literature. To achieve this goal Polish accounting publications published during the period 1989–2011 were reviewed. The results indicate that the subject of cultural influence on accounting is addressed only from the theoretical viewpoint – mainly from the perspective of Hofstede’s cultural dimensions theory and Gray’s model of accounting subculture, or when discussing the sources of differences between accounting systems and the harmonization process.

## **Zintegrowana sprawozdawczość spółek w 2020 roku**

*Joanna Krasodomska*

### **Streszczenie**

W artykule przedstawiono przewidywane zmiany w sprawozdawczości spółek, polegające na integracji informacji na temat finansowych, środowiskowych i społecznych wyników działania przedsiębiorstwa oraz z zakresu nadzoru korporacyjnego. Omówiono w nim przesłanki powstania sprawozdawczości zintegrowanej oraz jej najważniejsze założenia. Wskazano także na działania podjęte m.in. przez IIRC, GRI, AICPA i Unię Europejską, propagujące wprowadzenie sprawozdawczości zintegrowanej jako standardu raportowania. Prawdopodobny termin jej wdrożenia to rok 2020 r.

### **Summary**

#### **Integrated reporting of companies in 2020**

The article presents foreseeable changes in companies’ reporting, consisting in the integration of information on financial, environmental and social performance as well as on governance issues. It discusses the reasons for the development of integrated reporting and its most important assumptions. It also indicates the actions taken, among others by IIRC, GRI, AICPA and the European Union, to promote the introduction of integrated reporting as a reporting standard. The possible date of its implementation is the year 2020.

# Ocena przydatności Krajowych i Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej w badaniu systemów informacyjnych rachunkowości

*Monika Król-Stępień*

## **Streszczenie**

Intensywny rozwój technologii informatycznych sprawia, że obecnie system informatyczny rachunkowości daleko wykracza poza tradycyjne systemy służące do prowadzenia księgi głównej, obsługi sprzedaży czy magazynu. Systemy informatyczne determinują sposób przetwarzania danych, co może wywierać istotny wpływ na sytuację majątkową i finansową każdego podmiotu. Artykuł jest próbą odpowiedzi na pytania: • czy na biegłych rewidentach ciąży wymóg prawny w zakresie audytu wartości niematerialnych i prawnych tworzących system informacyjny rachunkowości • czy obowiązujące biegłych rewidentów standardy dostarczają wskazówek i narzędzi, jak należy to zrobić? Artykuł jest próbą krytycznego spojrzenia na wymagania prawne obowiązujące biegłych rewidentów. Jako metody badawcze zastosowano studia literatury krajowej oraz badania ankietowe przeprowadzone wśród biegłych rewidentów.

## **Summary**

### **Evaluation of the usefulness of international and national auditing standards in the study of accounting information systems**

The intensive development of information technologies nowadays has led to the fact that accounting information systems are much more advanced than traditional nominal ledger systems, sales management systems or warehouse management systems. Information systems determine the ways of data processing, which may have a significant influence on the economic and financial position of every entity. This article is an attempt to answer the question whether auditors are required by law to perform the audit of intangible assets incorporated in the accounting information system, and whether the existing standards provide guidance and tools for doing it? The author takes a critical look at legal requirements relating to auditors. The methods of research: studies of domestic literature and a survey conducted among auditors.

## **O standardach rachunkowości**

### **Zasady czy reguły**

*Marek Masztalerz*

## **Streszczenie**

Celem artykułu jest analiza pojęć „zasada” i „reguła” w kontekście globalnego procesu standaryzacji rachunkowości. Do uściślenia tych terminów wykorzystano koncepcję Ronalda Dworkina. Przedstawiono również zalety i wady rachunkowości opartej na regułach i rachunkowości opartej na zasadach.

## **Summary**

### **About accounting standards. Principles or rules**

The purpose of this paper is to analyze the terms „principle” and „rule” in the light of global accounting standardization process. In order to explain these terms Ronald Dworkin’s concept is used. The advantages and disadvantages of rules-based accounting and principles-based accounting are presented and discussed.

# Model biznesowy i jego wpływ na odwzorowanie sytuacji finansowej jednostki w systemie rachunkowości

*Jan Michalak*

## **Streszczenie**

Celem artykułu jest przeanalizowanie pojęcia modelu biznesowego oraz wpływu jego zastosowania na odwzorowanie sytuacji finansowej i wyników jednostki w systemie rachunkowości. Do realizacji celu głównego artykułu w kolejnych jego częściach zostały zrealizowane następujące działania. W części pierwszej zostały przedstawione i poddane krytycznej analizie stosowane w literaturze przedmiotu definicje modelu biznesowego. W części drugiej analizie zostały poddane przypadki wykorzystania pojęcia modelu biznesowego w rachunkowości zarządczej. W części trzeciej przeanalizowano przypadki zastosowania pojęcia modelu biznesowego w rachunkowości finansowej. W podsumowaniu zostały zawarte wnioski odnośnie do wykorzystania pojęcia modelu biznesowego w rachunkowości i jego wpływu na odwzorowanie sytuacji finansowej jednostki w systemie rachunkowości.

## **Summary**

### **Business model and its impact on accounting representation of an entity's financial position**

The main aim of the article is to analyze the concept of business model and its impact on entity's financial situation and performance as depicted in the accounting system. The paper consists of three parts and a summary. The first part presents and analyzes various definitions of business model. The second part discusses the applications of business model concept in management accounting. The third part analyses cases of using this model in financial accounting. The article ends with conclusions on the use of business model concept in accounting and its impact on an entity's financial situation picture in its accounting system.

# Atrybuty sprawozdania z działalności na tle sprawozdania finansowego

*Przemysław Mućko*

## **Streszczenie**

W artykule przedstawiono najważniejsze cechy odróżniające sprawozdanie z działalności od sprawozdania finansowego. Sprawozdanie finansowe ma charakter deskryptywny, opisując sytuację finansową i wyniki jednostki, w przeciwieństwie do sprawozdania z działalności, które ma charakter analityczny i powinno przedstawiać powiązania między sytuacją finansową i wynikami jednostki a ich determinantami. Sprawozdanie finansowe odzwierciedla przeszłość, a sprawozdanie z działalności powinno również przedstawiać informacje wybiegające w przyszłość. Sporządzając sprawozdanie finansowe, zgodnie z zasadą prawdziwego i wiernego obrazu należy dążyć do obiektywizacji przedstawionej sytuacji finansowej i wyników jednostki. W sprawozdaniu z działalności oceny subiektywne są nie tylko koniecznością, ale stanowią o wartości dodanej tego sprawozdania.

## **Summary**

### **The distinguishing features of management commentary in the context of financial statements**

The aim of the paper is to highlight the distinguishing features of management commentary in comparison to financial statements. Financial statements contains description of financial position and performance of reporting enterprise, whereas management commentary should also provide explana-



tions, linking the financial position and performance to their causes. Financial statements describe the past, despite their being used in forecasts. Management commentary contains forward-looking information. Preparers of financial statements in compliance with the true and fair view principle should seek the objectivity of presentation, even though it is seldom attainable. Management commentary, on the contrary, is a report where subjective opinions are valuable for users because they are interested in the management view of the entity.

## **Paradygmaty badawcze nauk społecznych a triangulacja metod badawczych w rachunkowości zarządczej**

*Bożena Nadolna*

### **Streszczenie**

Celem artykułu jest przedstawienie poglądów na temat triangulacji metod badawczych w rachunkowości zarządczej. Artykuł składa się z trzech części. W pierwszej części omówiono wpływ paradygmatów nauk społecznych na paradygmaty rachunkowości zarządczej w kontekście stosowanych metod badawczych. Następnie wyjaśniono istotę i znaczenie triangulacji metod w badaniach rachunkowości zarządczej. Stanowiło to punkt wyjścia do oceny wad i zalet triangulacji metod badawczych przez pracowników wybranej uczelni przy tematach realizowanych w ramach grantów finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

### **Summary**

#### **The paradigms of social sciences and triangulation of research methods in management accounting**

This article presents the views on the relationship between social science research paradigms and triangulation methods in management accounting. The article consists of three parts. The first part discusses the impact of social science paradigms on applied research methods. Then the nature and importance of triangulation methods in management accounting research is explained. This provides a starting point for assessing the advantages and disadvantages of the use of research methods triangulation by staff of a selected university in projects carried out under grants funded by the Ministry of Science and Higher Education.

## **Wybrane problemy działania komitetu audytu w jednostkach zainteresowania publicznego**

*Kazimierz Sawicki*

### **Streszczenie**

Celem artykułu jest prezentacja komitetu audytu w systemie kontroli i nadzoru procesu sporządzania i badania sprawozdań finansowych oraz sformułowanie uwag i wniosków odnośnie do stosowanych obecnie rozwiązań. Zawarte w artykule treści ukazały, że: • wskutek włączenia do systemu nadzoru i kontroli rewizji finansowej nowych elementów w postaci powołania organu nadzoru publicznego i komitetu audytu obecnie struktura tego systemu jest wielopoziomowa i bardzo złożona • ze względu na istotne różnice między zapisami w ustawie o auditingu a zaleceniami i wskazówkami innych profesjonalnych organów i stowarzyszeń, słuszne wydaje się dokonanie w ustawie niektórych zmian, uwzględniających stanowisko innych jednostek, w tym Krajowej Rady Biegłych Rewidentów, Rady Giełdy Papierów Wartościowych i Polskiego Instytutu Dyrektorów • nie ma obecnie metody pozwalającej obiektywnie ocenić efektywność funkcjonowania komitetu. Do czasu znalezienia nowej meto-

dy zasadne wydaje się traktowanie dotychczasowych ocen jako ocen w znacznym stopniu subiektywnych. Wniosek główny: w celu usprawnienia pracy komitetów audytu, poprawienia ich skuteczności i efektywności wskazane jest dokonanie zmian w przepisach regulujących, badanie relacji ustalone wymogi / spełnienie ich w praktyce, poszukiwanie metody obiektywnej oceny działania komitetu audytu.

### **Summary**

#### **Selected aspects of the functioning of audit committees in public interest entities**

The article presents the role of the audit committee in the system of control and supervision of financial statements preparation and inspection, and formulates comments and conclusions about the current solutions. The analysis indicates that: • inclusion of new elements (a public supervision body and an audit committee) in the supervision and control system of auditing resulted in making its structure multileveled and considerably complex • due to significant differences between regulations of the Act on Auditing and recommendations and guidelines of other professional bodies and associations it seems justified to make amendments to the Act, taking into consideration opinions of other entities, like the National Board of Statutory Auditors, the Board of the Stock Exchange and the Polish Institute of Directors • currently there is no objective method allowing the efficiency of the functioning of the committee to be assessed; until it is found, it seems justified to consider the currently used methods as significantly subjective. The main conclusion is that in order to improve the functioning of audit committees and their efficiency and effectiveness, it is advised to amend the present legislation, to examine the relationship between the established requirements and their fulfillment in practice, and to search for an objective method of assessing the activity of audit committees.

## **Jedność systemu rachunkowości**

*Irena Sobańska*

### **Streszczenie**

W artykule odniesiono się do poglądów formułowanych w ostatnich latach w literaturze polskiej o braku naukowych podstaw leżących w metodach konstytuujących rachunkowość do opisu systemu rachunkowości zbudowanego z podsystemów rachunkowości finansowej i rachunkowości zarządczej i dla odbiorców informacji jako kryterium jego podziału. W analizowanych publikacjach autorzy wskazywali, że tylko system rachunkowości zbudowany z elementów: ewidencja, rachunek kosztów i sprawozdawczość, określane mianem „jednej rachunkowości”, jest oparty na metodach konstytuujących teorię rachunkowości. Celem artykułu było wykazanie podstaw naukowych dla systemu rachunkowości zdekomponowanego według kryterium odbiorców informacji (rachunkowość finansowa, rachunkowość zarządcza) przy wykorzystaniu bazy teoretycznej w postaci ogólnej teorii systemów Bertalanffy’ego i systemów społecznych według Luhmanna. Paradygmat różnicy system / środowisko i koncepcja metodologiczna opisu funkcjonalnego systemu posłużyły do wykazania metodologicznej poprawności dekompozycji systemu rachunkowości na rachunkowość finansową, rachunkowość zarządczą i rachunkowość podatkową.

### **Summary**

#### **Unity of the accounting system**

This paper contributes to the recent discussion in Polish accounting literature about the lack of scientific foundations consisting in methods constituting accounting for description of the accounting system composed of financial accounting and management accounting subsystems and for information users as a criterion of its division. Authors of the analysed publications argue that only an accounting system made up of three elements: record-keeping, cost accounting and reporting, referred to as „one accounting”, is based on methods constituting accounting theory. The aim of this paper is to identify the

scientific foundations for an accounting system decomposed according to the information users criterion (financial accounting, management accounting), using as theoretical basis Bertalanffy's general systems theory and Luhmann's social systems theory. The paradigm: difference system / environment and the methodological conception of the functional system description were used to demonstrate the methodological validity of decomposition of the accounting system into financial accounting, management accounting and tax accounting.

## ***Management Commentary* jako nowe źródło informacji o działalności jednostki gospodarczej**

*Elżbieta Izabela Szczepankiewicz*

### **Streszczenie**

W opracowaniu porównano wytyczne w zakresie sporządzania sprawozdania z działalności jednostki w polskich regulacjach i MSSF. Przedstawiono także praktyczne aspekty sporządzania sprawozdania w jednostkach. Odniesiono się również do nowego standardu *Management Commentary* oraz przedstawiono korzyści z jego aplikacji w jednostce w zakresie realizacji potrzeb informacyjnych zarządów i innych użytkowników informacji.

### **Summary**

#### ***Management Commentary* as a new source of information about a business entity's operations**

This study compares the guidelines for preparing financial statements on activities of business entities in Polish regulations and in IFRS. The article also addresses the practical aspects of financial reporting, and discusses the new standard *Management Commentary*, presenting the advantages of its application with respect to fulfilling the information needs of management and other users of accounting information.

## **Odpowiedzialność rad nadzorczych za sprawozdania finansowe – doświadczenia polskich spółek publicznych**

*Ewa Walińska, Jacek Gad*

### **Streszczenie**

Artykuł jest poświęcony problematyce odpowiedzialności rady nadzorczej za zapewnienie zgodności sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności z przepisami ustawy o rachunkowości. W artykule przedstawiono wyniki badań literaturowych oraz wyniki badania empirycznego przeprowadzonego w roku 2009 oraz w roku 2011 wśród członków rad nadzorczych publicznych spółek kapitałowych w Polsce.

### **Summary**

#### **Responsibility of supervisory boards for financial statements – the practice of Polish public companies**

The article is connected with the supervisory board's responsibility for ensuring that the financial statements and activity reports are prepared in compliance with the Accounting Act. It presents the results of a review of the literature concerning the activities of supervisory boards and the findings of empirical studies carried out in 2009 and in 2011 among members of supervisory boards of public companies in Poland.

# Biogramy polskich myślicieli rachunkowości

## Feliks Antoni Barciński

*Sławomir Sojak*

### Streszczenie

**Feliks Antoni Barciński (1803–1878)**, matematyk, magister filozofii, urzędnik państwowy, nauczyciel i autor podręczników z rachunkowości, spokrewniony z rodziną Chopinów. Stypendysta rządu polskiego w Paryżu. Autor popularnego w XIX w. trzytomowego dzieła *O rachunkowości kupieckiej* (1833–1835), w którym przedstawił w przystępny sposób teorię i praktykę rachunkowości w handlu, bankach, rolnictwie i przemyśle (fabrykach – gorzelniach).

### Summary

**Feliks Antoni Barciński (1803–1878)**, a mathematician, a Master of Arts in Philosophy, a civil servant, a teacher and author of accounting textbooks, a fellow of the Polish Government in Paris, related to the Chopin family. The author of *On Merchant Accounting* (1833–1835), a three volume work popular in the 19th century in which he clearly presented the theory and practice of accounting in trade, banking, agriculture and industry (factories – distilleries).